

บทที่ 4

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มโรงเรียนตัวอย่าง

ก่อนกล่าวถึงผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างจะขอกล่าวถึงลักษณะของข้อมูลที่นำมาเสนอ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการเก็บรวบรวมจากการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ข้อเสียของการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีนี้ คือเกิดความเสียหายในอัตราการตอบกลับอีกทั้งคำตอบที่ได้อาจผิดพลาดประสงค์ที่ต้องการ ทำให้ข้อมูลบางส่วนของบางโรงเรียนขาดหายไป ดังนั้น จึงแก้ไขด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่ โดยการคำนวณจะแบ่งโรงเรียนตามประเภท ระดับชั้นที่เปิดสอนและขนาดของโรงเรียน คือกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย คือโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ สำหรับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนรัฐบาลแบ่งเป็น 2 กลุ่มเช่นกัน คือโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6) แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6) แบ่งโรงเรียนเป็นขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ลักษณะโดยทั่วไปของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยหัวข้อ 4 หัวข้อ คือ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน 4.2 ข้อมูลทั่วไปด้านบุคลากรของโรงเรียน 4.3 การบริหารจัดการโรงเรียน 4.4 คุณภาพของผู้เรียน และ 4.5 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ในหัวข้อข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนอธิบายถึงลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างที่ทำการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยจำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง สถานที่ตั้งโรงเรียน จำนวนนักเรียนในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ระยะเวลาที่โรงเรียนเปิดสอน พื้นที่ของโรงเรียน พื้นที่ใช้สอยของโรงเรียน ลักษณะอาคารเรียน จำนวนและขนาดห้องเรียน จำนวนและขนาดห้องปฏิบัติการ จำนวนทรัพยากรในห้องสมุด วัสดุทัศนูปกรณ์ และเครื่องใช้สำนักงาน/เครื่องตกแต่ง/เครื่องใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีทั้งหมด 151 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 96 โรงเรียนและโรงเรียนเอกชนจำนวน 55 โรงเรียน สำหรับโรงเรียนรัฐบาลได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจำนวน 76 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 24 โรงเรียน ขนาดกลาง 26 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 26 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 20 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 7 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 7 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนเอกชนที่ทำการศึกษแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 50 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 15 โรงเรียน ขนาดกลาง 12 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 23 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน ดังแสดงในตารางภาคผนวก 1 ค ซึ่งจากกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างดังที่แสดงในตารางภาคผนวก 1 ค นั้นมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มโรงเรียนเป้าหมายมีน้อย อีกทั้งบางโรงเรียนมีการตอบคำถามผิดพลาดประสงค์ ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบเป็นผลการศึกษได้

4.1.2 สถานที่ตั้งโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองมีจำนวน 75 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 40 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจำนวน 27 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 8 โรงเรียน สำหรับโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมืองมีจำนวน 76 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจำนวน 49 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 12 โรงเรียน (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 2 ค)

4.1.3 จำนวนนักเรียน

กลุ่มโรงเรียนตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 122,353 คน แบ่งออกเป็น 4 ระดับชั้น คือระดับชั้นอนุบาลมีนักเรียนทั้งสิ้น 19,082 คน ระดับชั้นประถมศึกษา มีนักเรียน 57,715 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีนักเรียน 26,231 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีนักเรียนทั้งสิ้น 19,325 คน และหากพิจารณาตามสังกัดและระดับชั้นที่เปิดสอนพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง

ประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งสิ้น 38,176 คน แบ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 11,876 คน ระดับประถมศึกษาจำนวน 26,300 คน ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งสิ้น 6,194 คน แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 3,685 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 2,509 คน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 38,621 คน ซึ่งมีนักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับชั้น อนุบาลจำนวน 7,206 คน และระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 31,415 คน ส่วนโรงเรียนสังกัดกรม สามีญศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 39,362 คน โดยมีนักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นจำนวน 22,546 คน และมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 16,816 คน (ดังแสดงในตาราง ภาคผนวก 3ค)

4.1.4 ระยะเวลาที่เปิดสอน

โรงเรียนโดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เปิดสอนตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป โดยหากพิจารณาตาม สังกัดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับ อนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ร้อยละ 32 มีระยะเวลาเปิดสอน 11-20 ปี และโรงเรียน ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 โรง หรือร้อยละ 80 ที่มี ระยะเวลาเปิดสอน 51 ปีขึ้นไป สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติและกรมสามัญศึกษา ร้อยละ 56.58 และ ร้อยละ 40 ตามลำดับ มีระยะเวลาเปิดสอน ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 4ค)

4.1.5 พื้นที่ตั้งโรงเรียน

โรงเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่ 1-5 ไร่ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 56) โรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 80) และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ร้อยละ 38.16) ส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งหมดจำนวน 20 โรง (ร้อยละ 100) มีพื้นที่โรงเรียน ตั้งแต่ 11 ไร่ขึ้นไป (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 5ค)

4.1.6 พื้นที่ใช้สอย

เมื่อเปรียบเทียบพื้นที่ใช้สอยระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนพบว่า โดย ภาพรวมโรงเรียนรัฐบาลมีพื้นที่ใช้สอยหรือพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์มากกว่า ได้แก่ พื้นที่สนามและเล่น กีฬา พื้นที่ห้องสมุด พื้นที่อาคารเรียน พื้นที่ห้องปฏิบัติการ พื้นที่ห้องประชุม และพื้นที่โรงพลศึกษา และหากพิจารณาเป็นระดับชั้นที่เปิดสอนพบว่า ในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่มีพื้นที่ใช้ประโยชน์มากกว่า

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนที่อยู่สังกัดกรมสามัญศึกษามีพื้นที่ใช้ประโยชน์มากกว่าโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำหรับในส่วนของพื้นที่อื่นๆ ที่นอกเหนือจากพื้นที่ข้างต้น ได้แก่ พื้นที่ลานจอดรถ พื้นที่ห้องน้ำ พื้นที่แปลงเกษตร และพื้นที่ค้าปลีก เป็นต้น (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 6ค)

4.1.7 ลักษณะอาคาร

ลักษณะอาคารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เป็นอาคารถาวรตึกและอาคารชั่วคราว โดยเฉลี่ยมีประมาณโรงละ 3 หลัง สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นอาคารถาวรตึกโดยมีจำนวนเฉลี่ยโรงละ 4 หลัง ในส่วนของโรงเรียนรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติส่วนใหญ่มีทั้งอาคารถาวรตึก อาคารถาวรครึ่งตึกครึ่งไม้ และอาคารชั่วคราวประเภทละ 2 หลัง และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่มีอาคารเป็นลักษณะอาคารถาวรตึกเฉลี่ยโรงละ 4 หลัง (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 7ค)

4.1.8 จำนวนและขนาดห้องเรียน

ในส่วนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียนเฉลี่ยโรงละ 26 ห้อง โดยมีขนาดเฉลี่ยห้องละ 55 ตารางเมตร ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนห้องเรียนเฉลี่ยโรงละ 31 ห้อง ขนาดห้องละ 59 ตารางเมตร สำหรับโรงเรียนรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6) มีจำนวนห้องเรียนเฉลี่ยโรงละ 17 ห้อง ห้องละ 62 ตารางเมตร และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6) มีจำนวนห้องเรียนเฉลี่ยโรงละ 48 ห้อง ห้องละ 62 ตารางเมตร (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 8ค)

4.1.9 ห้องปฏิบัติการ

ห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการศิลปะ/วัฒนธรรม ห้องปฏิบัติการดนตรี ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังมีห้องปฏิบัติการอื่นๆ เช่น ห้องคหกรรม ห้องแนะแนว ห้องพิมพ์ดีด ห้องสังคม และห้องคณิตศาสตร์ เป็นต้น เมื่อพิจารณากลุ่มโรงเรียนตัวอย่างที่ทำการศึกษาพบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีจำนวนห้องปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้นโดยเฉลี่ยโรงละ

เลขหมู่ 338.5
 เลขหมู่ ๓๓๘.๕.....
 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1 ห้อง และมีขนาดห้องปฏิบัติการเฉลี่ยห้องละ 50–80 ตารางเมตร สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้ความสำคัญกับความมีสุนทรีย์ในโรงเรียน โดยมีจำนวนห้องปฏิบัติการดนตรีมากที่สุดโดยเฉลี่ยโรงเรียนละ 5 ห้อง ขนาดเฉลี่ยห้องละ 95 ตารางเมตร ส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์ โดยมีจำนวนห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์มากที่สุดโดยเฉลี่ยโรงเรียนละ 6 ห้อง ขนาดเฉลี่ยห้องละ 106 ตารางเมตร (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 9ค)

4.1.10 ทรัพยากรในห้องสมุด

ทรัพยากรในห้องสมุดแบ่งออกเป็น 3 หมวด คือหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ สำหรับจำนวนทรัพยากรในห้องสมุด พบว่าโดยเฉลี่ยโรงเรียนรัฐบาลมีจำนวนหนังสือ จำนวนวารสาร และหนังสือพิมพ์มากกว่าโรงเรียนเอกชน คือมีหนังสือจำนวน 8,350 เล่มต่อโรงเรียน วารสารจำนวน 152 เรื่องต่อโรงเรียน และรับหนังสือพิมพ์เฉลี่ย 7 ฉบับต่อโรงเรียนต่อวัน ซึ่งในส่วนของหนังสือจะจำแนกออกเป็น 5 หมวดย่อย คือตำรา หนังสืออ่านประกอบ สารคดี หนังสืออ่านเล่น และนิตยสารการ์ตูน โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เน้นในส่วนของหนังสืออ่านประกอบ โดยมีเฉลี่ยโรงเรียนละ 1,864 เล่ม ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 จะเน้นหนังสือในรูปของตำรา โดยมีตำราเฉลี่ยโรงเรียนละ 5,057 เล่ม สำหรับโรงเรียนรัฐบาลที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเน้นหนังสือในรูปของตำราเช่นกัน คือมีตำราโดยเฉลี่ยโรงเรียนละ 1,244 เล่ม ส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเน้นหนังสือที่เป็นสารคดี โดยมีเฉลี่ยโรงเรียนละ 12,377 เล่ม (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 10ค)

4.1.11 วัสดุทัศนูปกรณ์

วัสดุทัศนูปกรณ์ที่ศึกษา ได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องถ่ายภาพสารคดี เครื่องฉายสไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องขยายเสียง เครื่องอัดสำเนา เครื่องฉายภาพ 3 มิติ เครื่องโปรเจคเตอร์ วีดีโอเทป และอื่นๆ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด กล้องถ่ายภาพ เครื่องเล่นวีดีโอ เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบจำนวนวัสดุทัศนูปกรณ์แต่ละชนิดระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลพบว่า โดยภาพรวมนั้นไม่แตกต่างกันมากนัก แต่เมื่อเปรียบเทียบตามระดับชั้นที่เปิดสอนของโรงเรียนแต่ละประเภทพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนวัสดุทัศนูปกรณ์แต่ละชนิดมากกว่าโรงเรียนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งต้องการอุปกรณ์ในการใช้ประกอบการเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนระดับประถมศึกษา และหากพิจารณาในด้านราคาทุนของวัสดุทัศนูปกรณ์พบว่า ในส่วนของโรงเรียนรัฐบาลมีประเภทเครื่องวัสดุทัศนูปกรณ์มากกว่าครึ่งหนึ่งที่มีราคาทุนถูกกว่าที่โรงเรียน

เอกชนจัดซื้อ ในขณะที่อายุการใช้งานเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียน
รัฐบาลไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในช่วง 4-10 ปี (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 11ค)

4.1.12 เครื่องใช้สำนักงาน/เครื่องตกแต่ง/เครื่องใช้

เครื่องใช้สำนักงาน ได้แก่ โต๊ะและเก้าอี้ ตู้เย็น พัดลม แอร์ ตู้เก็บของหรือตู้โชว์ เครื่อง
เสียง และเตาอบ หากเปรียบเทียบจำนวนเครื่องใช้/เครื่องตกแต่งในแต่ละประเภทของแต่ละ
ระดับชั้นที่เปิดสอนพบว่า ในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนมีเครื่องใช้
ทุกประเภทมากกว่าโรงเรียนรัฐบาล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเอกชนที่เป็นโรงเรียนอนุบาล-
ระดับประถมศึกษาที่มีการแข่งขันกันสูง จึงต้องมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจใน
การเลือกสถานศึกษาของผู้ปกครอง โดยสามารถสังเกตได้จากตารางภาคผนวก 12ค ในหมวด
เครื่องใช้อื่นๆ ซึ่งจากกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างที่ศึกษานั้นจะมีเฉพาะโรงเรียนระดับอนุบาล 1 ถึง
ประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้นที่มีเครื่องใช้ในหมวดนี้ อาทิ เครื่องทำน้ำเย็น โทรทัศน์วงจรปิด เครื่อง
ล้างจาน และเครื่องทำบัตรประจำตัว เป็นต้น สำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง
มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนใหญ่โรงเรียนรัฐบาลจะมีจำนวนเครื่องใช้ในแต่ละประเภทมากกว่า
โรงเรียนเอกชน และเมื่อพิจารณาในด้านราคาทุนต่อเครื่องของเครื่องใช้แต่ละประเภทพบว่า โดย
ภาพรวมแล้วโรงเรียนรัฐบาลจะมีต้นทุนในด้านนี้ต่ำกว่าโรงเรียนเอกชน ในขณะที่อายุการใช้งาน
เครื่องใช้ในแต่ละประเภทของทั้งโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนไม่แตกต่างกันมากนัก (ดังแสดงใน
ตารางภาคผนวก 12ค)

4.2 ข้อมูลทั่วไปด้านบุคลากร

ในหัวข้อข้อมูลทั่วไปด้านบุคลากรกล่าวถึงบุคลากรด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และ
บุคลากรสนับสนุนการศึกษา โดยข้อมูลทั่วไปของบุคลากรด้านผู้บริหาร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา ตำแหน่งในการบริหาร ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในปัจจุบัน การ
เข้ารับการอบรม และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอบรม สำหรับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ได้แก่ อายุเฉลี่ย
ชั่วโมงสอนเฉลี่ยต่อสัปดาห์ ประสบการณ์การสอนของครู อายุการทำงานเฉลี่ย และอัตราเงินเดือน
ที่ได้รับ ส่วนด้านบุคลากรสนับสนุนการศึกษาจะกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรแต่
ละประเภทในแต่ละระดับการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ด้านผู้บริหาร (ตารางภาคผนวก 13ค)

เพศ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทั้ง 2 ระดับชั้น (อนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 และ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76 และ ร้อยละ 60 ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6) และสังกัดกรมสามัญศึกษา (มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 94.74 และ ร้อยละ 85 ตามลำดับ

อายุ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 56 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมา มีอายุ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.55 สำหรับโรงเรียนรัฐบาลทั้งที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.46

ระดับการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่จบ การศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 41.82 และร้อยละ 55.20 ตามลำดับ รองลงมา คือจบ การศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ตามลำดับ

ตำแหน่ง ในส่วนของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูใหญ่อย่างเดียวจำนวน 30 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.55 รองลงมา คือ เป็นทั้งครูใหญ่ ผู้จัดการ และเจ้าของจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 23.63 สำหรับโรงเรียนรัฐบาล ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 63.54 โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 55.26 และกรมสามัญศึกษา 19 คน คิดเป็นร้อยละ 95

ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ใน การเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในปัจจุบันเป็นเวลามากกว่า 20 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 25.46 รองลงมา มีประสบการณ์ในช่วง 16-20 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 23.63 ในขณะที่ ผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาลทั้ง 2 สังกัด คือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 6 ปี มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 โดยโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีจำนวน 48 คนหรือ คิดเป็นร้อยละ 63.16 และกรมสามัญศึกษามีจำนวน 18 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 90

การเข้ารับการอบรม ผู้บริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียนเอกชนและรัฐบาลส่วนใหญ่ได้เข้า รับการอบรมในช่วงระยะ 5 ปีที่ผ่านมาประมาณ 1-5 ครั้ง เป็นร้อยละ 90.91 และร้อยละ 72.92

ตามลำดับ โดยหากแยกพิจารณาตามระดับชั้นที่เปิดสอน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการอบรม 1-5 ครั้งมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับโรงเรียนรัฐบาลที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6) มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 72.37 ส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา (มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6) มีจำนวน 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 75

เรื่องที่ได้รับการอบรม เรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม คือ เรื่องในด้านหลักสูตรมีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 ในขณะที่เรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม คือเรื่องในด้านการบริหารมีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83

4.2.2 ด้านครูผู้สอน (ตารางภาคผนวก 14ค)

อายุ ครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลมีอายุโดยเฉลี่ยมากกว่าครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน โดยครูผู้สอนชายมีอายุเฉลี่ย 46 ปี ครูผู้สอนหญิงมีอายุเฉลี่ย 44 ปี ในขณะที่ครูผู้สอนชายโรงเรียนเอกชนมีอายุเฉลี่ย 37 ปี และครูผู้สอนหญิงมีอายุเฉลี่ย 38 ปี

ชั่วโมงสอน ครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลมีจำนวนชั่วโมงสอนเฉลี่ย 23 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือประมาณ 5 ชั่วโมง/วัน ส่วนครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีจำนวนชั่วโมงสอนเฉลี่ย 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือประมาณ 4 ชั่วโมง/วัน

ประสบการณ์การสอน ครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียน โดยเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน โดยครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลมีประสบการณ์การสอนโดยเฉลี่ย 21-22 ปี ในขณะที่ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีประสบการณ์การสอนโดยเฉลี่ย 9-13 ปี

อายุการทำงาน อายุการทำงานโดยเฉลี่ยของครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลสูงกว่าโรงเรียนเอกชนเช่นกัน โดยครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลมีอายุการทำงานในโรงเรียนปัจจุบันโดยเฉลี่ย 20-22 ปี ในขณะที่ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีอายุการทำงานในโรงเรียนปัจจุบันโดยเฉลี่ย 9-12 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานราชการเป็นงานที่มีความมั่นคงและได้รับสวัสดิการดี จึงทำให้มีอัตราการออกงานต่ำ อายุการทำงานจึงสูงกว่าโรงเรียนเอกชน

อัตราเงินเดือน อัตราเงินเดือนโดยเฉลี่ยของครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลสูงกว่าโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากอายุการทำงานของครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลที่มากกว่า โดยอัตราเงินเดือนเฉลี่ยที่ครูผู้สอนโรงเรียนรัฐบาลได้รับประมาณ 18,000-20,000 บาท/เดือน ในขณะที่อัตราเงินเดือนเฉลี่ยที่ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนได้รับประมาณ 8,400 บาท/เดือน

4.2.3 ด้านบุคลากรสนับสนุนการศึกษา (ตารางภาคผนวก 15ค)

บุคลากรสนับสนุนการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือครูพิเศษหรือครูช่วยสอน เจ้าหน้าที่ คณงาน และยาม สำหรับบุคลากรสนับสนุนการศึกษาประเภทครูพิเศษในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยโรงเรียนเอกชนมีครูพิเศษโดยเฉลี่ยโรงละ 6 คน ส่วนโรงเรียนรัฐบาลมีครูพิเศษโดยเฉลี่ยโรงละ 5 คน ในด้านบุคลากรประเภทเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนเอกชนโดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเช่นกัน คือเฉลี่ยโรงละ 9 คน ในขณะที่เจ้าหน้าที่โดยส่วนใหญ่ของโรงเรียนรัฐบาลจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเฉลี่ยโรงละ 3 คน ในส่วนของคณงาน (ภารโรง พนักงานขับรถ ฯลฯ) พบว่า ทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลมีคณงานที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่เฉลี่ยโรงละ 11 คน และ 6 คน ตามลำดับ สำหรับบุคลากรประเภทยามพบว่า มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยทั้งโรงเรียนเอกชนและรัฐบาลมีบุคลากรประเภทยามเฉลี่ยโรงละ 2 คน

4.3 การบริหารจัดการโรงเรียน

ในหัวข้อนี้อธิบายถึงลักษณะการบริหารโรงเรียน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับผู้รับใบอนุญาตในการจัดตั้งโรงเรียน ผู้กำหนดนโยบายในการบริหารโรงเรียน จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียน จุดเด่นของโรงเรียนทั้งด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน และด้านผู้บริหาร และสุดท้ายกล่าวถึงการบริหารบุคลากรโรงเรียน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของครูผู้สอน ตลอดจนจรรยาบรรณของโรงเรียนที่ครูจะได้รับ และสาเหตุจูงใจที่ทำให้ครูผู้สอนไม่ย้ายไปที่อื่น ดังนี้

4.3.1 ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน

สำหรับหัวข้อผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนกล่าวถึงเฉพาะโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเท่านั้น เนื่องจากผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนรัฐบาลเป็นของส่วนราชการ สำหรับผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่อยู่ในรูปของส่วนบุคคล โดยมีถึง 43 โรง หรือคิดเป็นร้อยละ 78.18 แต่หากพิจารณาเป็นระดับชั้นพบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเป็นมูลนิธิจำนวน 3 โรง คิดเป็นร้อยละ 60 (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 16ค)

4.3.2 ผู้กำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียน

ในส่วนของโรงเรียนเอกชน ผู้กำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ คือเจ้าของโรงเรียนหรือผู้รับใบอนุญาตมีจำนวน 49 โรง คิดเป็นร้อยละ 89.09 รองลงมา ได้แก่ ครูใหญ่ มีจำนวน 47 โรง คิดเป็นร้อยละ 85.45 ในขณะที่ผู้กำหนดนโยบายบริหารโรงเรียนโดยส่วนใหญ่ของ

โรงเรียนรัฐบาล คือคณะกรรมการนักเรียน ซึ่งมีถึง 87 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.63 รองลงมาได้แก่ ครูของโรงเรียน มีจำนวน 71 โรงเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.96 (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 17ค)

4.3.3 จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียน

ทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลที่ทำการศึกษาโดยส่วนใหญ่ต่างก็มีจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียนเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี โดยโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลมีจุดมุ่งหมายนี้ถึงร้อยละ 98.18 และ 91.67 ตามลำดับ สำหรับจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียนที่มีจำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกเป็นอันดับรองลงมา ได้แก่ จุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการพัฒนาชุมชน เพื่อลดความไม่เสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางภาคผนวก 18ค)

4.3.4 จุดเด่นของโรงเรียน

ในด้านจุดเด่นของโรงเรียนจะพิจารณา 3 ด้าน คือด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน และด้านผู้บริหาร ซึ่งจากผลการศึกษาดังตารางภาคผนวก 19ค พบว่า ลักษณะจุดเด่นในแต่ละด้านมีตัวเลขที่ใกล้เคียงกัน โดยจะขอกกล่าวถึง 3 อันดับแรกของจุดเด่นแต่ละด้านที่มีจำนวนโรงเรียนเลือกมากที่สุด ดังนี้

โรงเรียนเอกชน โดยส่วนใหญ่ผู้เรียนมีจุดเด่นในด้านคุณธรรม จริยธรรม (ร้อยละ 29.09) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ร้อยละ 21.82) และเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (ร้อยละ 20) สำหรับด้านผู้สอนนั้นมีจุดเด่นในด้านการสอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา (ร้อยละ 20) มีความเอาใจใส่ผู้เรียน อุทิศตนและเวลาให้กับโรงเรียน (ร้อยละ 16.36) และมีความสามารถในการสอน (ร้อยละ 14.55) ส่วนในด้านผู้บริหารโรงเรียนมีจุดเด่นในด้านความสามารถในการจัดการ (ร้อยละ 25.45) เป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล (ร้อยละ 25.45) และมีมนุษยสัมพันธ์ (ร้อยละ 20)

โรงเรียนรัฐบาล ส่วนใหญ่ผู้เรียนมีจุดเด่นด้านความมีคุณธรรม จริยธรรม (ร้อยละ 30.21) เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน (ร้อยละ 27.08) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีและมีความสามารถด้านกิจกรรม (ร้อยละ 15.63) สำหรับผู้สอนมีจุดเด่นในด้านความสามารถในการสอน อุทิศตนและเวลาให้โรงเรียน (ร้อยละ 19.79) มีความเอาใจใส่ผู้เรียน (ร้อยละ 18.75) และมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 15.63) ส่วนผู้บริหารโรงเรียนมีจุดเด่นด้านความสามารถในการจัดการ (ร้อยละ 35.42) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (ร้อยละ 18.75) และเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ (ร้อยละ 17.71)

4.3.5 การบริหารบุคลากร (ตารางภาคผนวก 20ค)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่ศึกษาจะแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ครูได้รับเงินเดือนตามวุฒิหรือไม่ 2) มีการเลื่อนขั้นเงินเดือนทุกปีหรือไม่ 3) ครูสอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมาหรือไม่ และ 4) ครูมีการจัดทำอุปกรณ์การเรียนการสอนหรือไม่ เมื่อพิจารณาสภาพทั้ง 4 ประเภทของแต่ละ

ประเภทโรงเรียนและระดับชั้นที่เปิดสอนพบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนมากกว่าร้อยละ 70 มีครูผู้สอนที่ได้รับเงินเดือนตรงตามวุฒิ ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนทุกปี สอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา และมีการจัดทำอุปกรณ์การสอน แต่ในโรงเรียนรัฐบาลที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีเพียง 28 โรงเรียนหรือคิดเป็นร้อยละ 36.84 ที่ครูผู้สอนได้สอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพที่โรงเรียนขาดแคลนครูผู้สอนในบางสาขาวิชา ทำให้ครูบางส่วนจำเป็นต้องไปสอนในวิชาที่ตนไม่ได้ศึกษาเป็นวิชาเอก หรือเป็นสาขาที่ตนไม่ได้ศึกษามา หรือไม่ค่อยถนัดนัก

สวัสดิการ สวัสดิการที่ครูผู้สอนได้รับส่วนใหญ่คือ การให้สิทธิเบิกค่าเล่าเรียนบุตร และการให้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล โดยครูโรงเรียนเอกชนที่ได้รับสวัสดิการทั้ง 2 ประเภทนี้มีทั้งสิ้น 43 โรงเรียนหรือคิดเป็นร้อยละ 78.18 ส่วนครูโรงเรียนรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาที่ได้รับสวัสดิการนี้มีทั้งสิ้น 93 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 96.88 และ 98.96 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการอื่นที่ครูผู้สอนได้รับ คือการให้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน การให้บ้านพักครู การให้สิทธิลาศึกษาต่อ และสวัสดิการอื่นๆ เช่น อาหารกลางวัน เครื่องแบบ ทักษะศึกษา และประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น

สาเหตุที่ครูไม่ย้ายไปที่อื่น สาเหตุส่วนใหญ่ที่ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนไม่ย้ายไปที่อื่น คือการที่โรงเรียนให้เงินเดือนตามวุฒิ ซึ่งมีถึง 44 โรงเรียนหรือคิดเป็นร้อยละ 80 สาเหตุรองลงมา ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทาง การที่โรงเรียนมีสวัสดิการดี และความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนในโรงเรียนรัฐบาลมีสาเหตุเด่น คือความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งมีถึง 76 โรงเรียนหรือคิดเป็นร้อยละ 79.17 นอกจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีสาเหตุอื่นอีก เช่น โรงเรียนไม่เคร่งครัดในการทำงาน ความพึงพอใจในบรรยากาศและวิธีการบริหารโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในการทำงานของครู และต้องการให้โอกาสเด็กยากจนในการสร้างชีวิต เป็นต้น

4.4 คุณภาพของผู้เรียน

สำหรับหัวข้อคุณภาพของผู้เรียนกล่าวถึง 2 หัวข้อย่อย คือผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาและสัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา แต่ทั้งนี้จากที่ได้กล่าวเมื่อตอนต้นของผลการศึกษาว่าข้อมูลบางส่วนที่มีไม่ครบหรือขาดหายไปอันเนื่องมาจากความผิดพลาดในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มโรงเรียนตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงทำการประมาณค่าข้อมูลเหล่านั้นด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยดังได้กล่าวไปแล้วนั้น ในหัวข้อนี้ได้กล่าวเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน ซึ่ง

เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากในการศึกษาถึงประสิทธิภาพของโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอชี้แจงถึงผลการศึกษาในหัวข้อนี้ที่อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเท่าใดนัก เนื่องจากกลุ่มโรงเรียนบางประเภทมีจำนวนค่อนข้างน้อย ได้แก่ โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเมื่อแบ่งตามขนาดโรงเรียนแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนน้อยมาก ดังนั้นผลการหาค่าเฉลี่ยไม่ว่าจะเป็นหัวข้อผลการศึกษาเฉลี่ยของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหรือสัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาก็มีจำนวนน้อยกว่าความเป็นจริง เนื่องจากค่าเฉลี่ยที่คำนวณมีค่าเอนเอียงไปทางโรงเรียนที่มีข้อมูล แต่ตอบผิดวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงไว้ในตารางภาคผนวก 21ค และ 22ค ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา

ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาโดยภาพรวมเท่ากับ 2.85 เมื่อพิจารณาผลการเรียนเฉลี่ยตามประเภทโรงเรียนพบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสูงกว่าโรงเรียนรัฐบาลเล็กน้อย โดยนักเรียนโรงเรียนเอกชนที่สำเร็จการศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ย 2.96 ส่วนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลมีผลการเรียนเฉลี่ย 2.79 ซึ่งหากเปรียบเทียบตามระดับชั้นที่เปิดสอนพบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนในระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 คือ 3.01 และในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.40 ในขณะที่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลในระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.89 และในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.39 ดังตารางภาคผนวก 21ค

4.4.2 สัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา

นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาโดยภาพรวมมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 59.85 โดยนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย สำเร็จการศึกษากลายเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.54 ร้อยละ 37.77 และร้อยละ 47.42 ตามลำดับ ซึ่งหากเปรียบเทียบตามประเภทโรงเรียน นักเรียนโรงเรียนเอกชนสำเร็จการศึกษาร้อยละ 82.22 โดยระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาร้อยละ 83.37 และร้อยละ 71.45 ตามลำดับ ในขณะที่นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลสำเร็จการศึกษาร้อยละ 47.04 โดยโรงเรียนระดับอนุบาล 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาร้อยละ 50.50 และร้อยละ 33.87 ตามลำดับ ดังตารางภาคผนวก 22ค

4.5 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน

ในหัวข้อลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนกล่าวถึงประเด็นหลักๆ 6 ประเด็น คือความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน สถานภาพสมรสของบิดา มารดานักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน อาชีพผู้ปกครองนักเรียน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวนักเรียน และวิธีการเดินทางมาโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนโดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เป็นบิดา มารดา ซึ่งเมื่อพิจารณาตามประเภทโรงเรียนพบว่า นักเรียนโรงเรียนเอกชนที่มีผู้ปกครองเป็นบิดา มารดามีสัดส่วนถึงร้อยละ 90.11 ส่วนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลมีสัดส่วนร้อยละ 84.12 ด้านสถานภาพสมรสของบิดา มารดานักเรียนส่วนใหญ่มีสถานภาพอยู่ด้วยกัน โดยสัดส่วนนักเรียนโรงเรียนเอกชนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน คือร้อยละ 86.41 ส่วนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 77.45 ในด้านระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลแตกต่างกันเล็กน้อย โดยผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในขณะที่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลจะจบการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ สำหรับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนในด้านอาชีพผู้ปกครองนักเรียนพบว่า อาชีพเด่นๆ ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน คืออาชีพค้าขายและอาชีพรับจ้าง ในขณะที่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลจะทำอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ หากพิจารณาด้านรายได้เฉลี่ยพบว่า ครอบครัวของนักเรียนโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีระดับรายได้เฉลี่ยสูงกว่าครอบครัวนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล โดยครอบครัวนักเรียนโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 150,001-300,000 บาท/ปี ในขณะที่ครอบครัวนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่มีระดับรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 150,001 บาท/ปี ในส่วนของวิธีการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนพบว่า โดยส่วนใหญ่ นักเรียนโรงเรียนเอกชนจะเดินทางมาโรงเรียนโดยรถยนต์ส่วนตัว ส่วนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่จะเดินทางมาโรงเรียนโดยรถโดยสารประจำทาง ดังตารางภาคผนวก 23ค-28ค

จากลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนดังกล่าวข้างต้น สิ่งที่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนโรงเรียนเอกชนและนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล คือระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน อาชีพผู้ปกครอง ระดับรายได้เฉลี่ย และวิธีการเดินทางมาโรงเรียน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถบ่งบอกให้ทราบถึงความแตกต่างในด้านความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต และภูมิหลังของครอบครัวนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท โดยจากผลการศึกษาจากกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างทำให้ทราบอย่างคร่าวๆ ว่าโดยภาพรวมแล้วนักเรียนโรงเรียนเอกชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าและมี

ความพร้อมทางการศึกษามากกว่านักเรียนโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง
ที่อาจส่งผลต่อการศึกษาของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจ ความเอาใจใส่ต่อการเรียน ลักษณะ
นิสัย ตลอดจนผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยที่จะเป็นตัวบ่งบอกถึงความสำเร็จของผู้เรียน ครูผู้สอน
ผู้บริหาร รวมถึงตัวโรงเรียนด้วยเช่นกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved